

UREDNIŠTVO ZARJA je v Ljubljani, Franciskanska ulica št. 8 (liškarna I. nadst.). Uradne ure za stranke so od 10. do 11. dopoldne in od 6. do 6. popoldne vsak dan razen nedelj in praznikov. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

VAROČNINA: celoletna po pošti ali s pošiljanjem na dom za Avstro-Ogrsko in Bosno K 21.00, polletna K 10.80, četletna K 64.0, mesečna K 1.80; za Nemčijo celoletno K 26.40; za ostalo inozemstvo in Ameriko celoletno K 36.—.

Posamezne številke po 8 vin.

ZARJA

ZARJA izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov ob pol 11. dopoldne.

UPRAVNIŠTVO se nahaja v Seberburgovi ulici št. 6, II., in uraduje za stranke od 8. do 2. dopoldne in od 3. do 7. zvečer. Inzerati: enostopna polletna 30 vin., pogojen prostor, poslana in reklame 40 vin. — Inzerate sprejema upravništvo.

Nefrankirana ali premalo frankirana pisma se ne sprejemajo. Reklamacije lista so poštnine proste.

Štev. 753.

V Ljubljani, v soboto dne 6. decembra 1913.

Leto III.

Možatost v delegacijah.

Ko je bilo razburjenje zaradi balkanske krize na vrhuncu, ko smo preživeli Prochaskovo afero in celo vrsto takih kričečih blamaž, ko je bila nevarnost, da zabrede Avstrija po zaslugi Berchtoldove politike in Kanjevega žurnalizma naravnost v krvavo vojno, se je zgodilo, da je dobil gospod Stürgkh od Berchtolda nezasišano klobuto. Pri avstrijskem ministrskem predsedniku se je bila namreč oglašila neka deputacija, ki bi bila rada vedela, če je kaj upanja, da se Avstrija pomiri in da pride gospodarsko življenje kolikoli v pravi tir. Grof Stürgkh se je telefonično zmenil z ministrstvom za zunanje zadeve, in ko je tam dobil zahtevane informacije, je odgovoril, da je v kratkem pričakovati, da poneha napetost.

Drugi dan je oficijozni »Freundenblatt«, katerega se poslužuje ministrstvo za zunanje zadeve, objavil razdražen članek, ki je postavil grofa Stürgkha na laž, češ da ni govora o zboljanju političnega položaja in da ni ponchala nikakršna napetost, pa je našteval vse »probleme«, ki so po Berchtoldovih nazorih povzročali nevarnost za Avstrijo. Članek je bil nezasišan, če se pomisli, da je bil naperjen naravnost zoper avstrijskega ministrskega predsednika, da je bil nedvomno spisan v zunanjem uradu, in da je Stürgkh najprej vprašal Berchtolda, kako in kaj, preden je odgovarjal deputaciji.

Ta očitna žalitev je razburila celo pohlevne meščanske poslance, in narodnogospodarski odsek, ki je takrat zboroval, je presenetil javnost z možatostjo, kakršne avstrijsko prebivalstvo sicer ni vajeno. Sklenil je krepko resolucijo, v kateri ni bilo za grofa Berchtolda niti najmanjšega poklona. In takrat je javnost mislila, da je s tem napovedan zunanjemu ministru boj na tistem mestu, kjer ga lahko doseže, to je v delegacijah.

Ko se je avstrijski državni zbor sešel na svoje predzadnje zasedanje, so vse stranke zahtevale debato o zunanji politiki. Že s tem so hotele povedati, da jim ni vseeno, kar se je godilo. In ko se je debata otvorila, so padali udarci, ki bi bili kaj hitro povzročili neizogibno Berchtoldovo demisijo, če bi mogel državni zbor pozivati skupne ministre na odgovornost. Ker pa se volijo delegacije iz državnega zbora, je bilo po vsaki logiki pričakovati, da nastopi avstrijska delegacija tako kakor parlament, iz katerega prihaja.

Celo v gospodski zbornici so razpravljali o Berchtoldovi politiki; in četudi knezi in grofi ne govorijo tako ostro in tako naravnost kakor navadni plebejci, je bila vendar tudi v gospodski zbornici Berchtoldova politika obsojena.

Na severnem Češkem je zborovala zveza industrijcev. To niso bili nemaniki, sestradanci, ljudje krulčih želodev, iz katerih odmeva revolta. Zbrani so bili odločujoči kapitalisti, poslastniki največjih podjetij, stebri družbe in države. In glej! Tudi oni so naravnost strastno obsodili zunanjo politiko grofa Berchtolda, kateri je zahvaliti propadanje industrije in trgovine.

Nemški parlament zoper militarizem.

Ko je obljuboval mali lajtnant Forstner v zabernski kasarni rekrutom po deset mark nagrade za vsakega »Wakesa«, ki ga zabodejo, si menda ni mislil, da postane iz tega afera, ki spravi pozicijo državnega kancelarja in vojne ministra v nevarnost in spravi samega cesarja v konflikt z državnim zborom. Ko pa je opazil, da gre njegovo ime po vsem časopisju in se je vsled tega že smatral za slavnega junaka, je nadaljeval svoje hrabrosti z nedvomnim prepiranjem, da povečava z vsako nesramnostjo svojo in nemške armade glorio. Ali če bi šlo vse, kar se je zgodilo v Zabernu, ni na račun neprelega dvajsetletnega fanta, katerega uniforma gotovo ni napravila ne modrejšega in ne previdejšega, bi bila vsa zadeva še dosti skromna. Vojški in oficirski izgledi niso tako izjemna redkost, da bi se z njimi bavil ves svet. Ali da se je mogla v glavi golobradega »vzgojitelja ljudstva« urediti melagomanija, ki ga je navdala s prepričanjem, da mu je napram civilnemu prebivalstvu absolutno vse dovoljeno, to so zakrivili višji in večji faktorji; to je bilo delo kolovnika, ki pač ni dvajset let star; to je bila taktika zbornega poveljnika, čigar absolutistično nagnjenje je že iz prejšnjih časov znano; to je bil duh soldateske, ki je v kričečem nasprotju z mišljenjem civilnega prebivalstva, tega po mnenju militarizma le zato ustvarjenega ljudstva, da se more sijaj vojaščin tem močneje odražati, da more tem više plavati in da ga ima kdo občudovati.

In domišljavost militarizma je tako velika, da hipnotizira vse, kar je zaradi lastne slabosti podvrženo tuji sugestiji. Tudi napuh je sila, ki učinkuje povsod, kjer manjka samozavesti in neodvisnosti. Prevzetnost pruske soldateske je začarala tudi nemškega kancelarja, in ko je ljudstvo od ruske do francoske meje pričakovalo krepko besedo pravice in zakona, je gospod Bethmann Hollweg odprl usta kot advokat militarizma in njegovih protipostavno

In zdaj zborujejo delegacije. Tem je grof Berchtold odgovoren. Njim mora poročati in dati priča račun. Kdor zna šteti do deset, je moral pričakovati, da se izvrši tukaj temeljit obračun, kakršen se je obljuboval pri vseh omenjenih prilikah, obračun, da bo Berchtoldu brnelo po ušesih in da mine njega in njegove naslednike za vse čase volja, delati politiko zoper očitno ljudsko mnenje.

Ali v delegacijah je treba glasovati. V državnem zboru se o zunanji politiki in o glavnih vojaških vprašanjih le govori. Sklepati morejo le delegacije. Govorili so meščanski in fevdalni gospodje zoper to politiko domačih katastrof, kajti ljudstvu, ki prenaša vsa bremena te politike, je bila ostra sodba všeč. V delegacijah so pa proračuni, sklepi o denarju: Proračun zunanjega ministrstva, proračun vojnega ministrstva, proračun mornarice...

Po vseh parlamentih tega sveta velja načelo, da odločuje glasovanje o proračunu ne le o številkah, ampak tudi o zaupanju. S tem je dan ljudskemu zastopniku vpliv na sestavo vlade v roke. Ministri, ki ne dobe proračuna, ne morejo vladati, torej morajo demisionirati.

Če bi se bilo s prsti štelo, se ne bi bila dobila v Avstriji pred sestankom delegacij večina za Berchtolda. In zdaj se pri vsakem glasovanju — sprejemajo proračuni. Potrjene so bile zahteve zunanjega ministrstva, odobreni so račun vojske, dovoljeni so izdatki za mornarico. Na svojo pest je skupna vlada izdala milijone za oboroževalne namene; nikjer niso bili ogorjeni zneski dovoljeni. Večina v avstrijski in večina v ogrski delegaciji pa je prizanesljiva in odobrava izdatke. Velikanske zahteve ima militarizem za bodočnost. Ako se seštejejo njegovi redni in nešteti izredni izdatki, se sešteje milijarda.

Meščanskim delegatom ne prihaja niti na misel, da bi vprašali grofa Berchtolda in gospoda Kroatina, zakaj se niso sklicale delegacije, ko je hotela vlada izdati nedovoljen denar. »Zdaj se ne more storiti nič drugega kakor dovoliti« — je vzdih, s katerim opravičujejo gospodje svoje glasovanje na račun ljudskega denarja. Zdaj se ne more storiti nič drugega kakor dovoliti — to je vladno vabilo, da naj gospodje ministri tudi v bodoče ravnaajo tako kakor doslej. Če bodo izdajali nove milijone brez ustavnega dovoljenja, ne bo ostalo meščanskim večimam nič drugega, kakor da zopet odobro izdatke.

Se nikdar ni bilo tako potrebno kakor letos, da bi bile delegacije energično pokazale, da ne trpe absolutizma v nobeni obliki. Ali v Avstriji ni navada, da bi se to godilo, kar je potrebno. Kaj pomeni neprecenljiva gospodarska škoda, ki jo ima vse prebivalstvo od Berchtoldove politike? Kaj pomeni beda, ki brani ljudstvu, da bi si naprtilo nova bremena? Napovedovali smo, da zlezejo delegacije pod klop in da bodo Berchtoldovi milijoni prav tako dovoljeni kakor militaristična milijarda. In zdaj se to izpolnjuje.

ugrabljenih predprav. Tako je prišel mladi gospodek von Forstner v dnevno zgodovino in zabernska afera v časopisje vsega sveta. Tako je psokva »Wakes« postala usoda nemškega kancelarja, Bismarkovega naslednika.

Afera nedoletnega lajtnanta je afera nemškega, posebno pruskega militarizma. Visoka stena je zgrajena med armado in ljudstvom; soldateski pa se zdi, da loči ta zid višavo in nižavo, da stoji sama na vrhu hriba, neinformirano prebivalstvo pa da se valja v megleni dolini, odkoder sme le z božjim strahom dvigati oči v žareče višave. Ne le za posebno telo v državi — za silo nad državo se smatra militarizem, in zato ne zaničuje le civilne bagaže sploh, ampak prezira celo civilne oblasti kot institucije, ki so morda dobre, da krote nevojaške živalice, ki pa izgube vsako veljavo, čim se oglasi božanstvena volja svetega militarizma.

Lahko se dvomi, če je Nemčija parlamentarna državna zveza. Gospod Bethmann — Hollweg je v svoji veliki debati o alžaski aferi naglašal, da je odgovoren cesarju, in zakon res ne določa ministrske odgovornosti napram državnemu zboru. Nobenega dvoma pa ni, da je Nemčija po svojih osnovnih zakonih pravna država, v kateri velja zakon brez izjeme. Postava je podlaga vsega javnega in privatnega življenja in nihče se ji ne sme nekaznovan zoperstaviti.

Le militarizem se ne ozira na to. Njemu se zdi zakon smešen, če omejuje njegove namišljene privilegije; mali lajtnant si lahko dovoli, da straži z nasajenimi bajonetami po mestu, kadar gre kupovat čokolado, polkovnik pa porine vse civilne oblasti na stran in vpelje na lastno pest obsedno stanje. Od konca do kraja je vse nezakonito, kar uganja militarizem v Alzaciji; kadar pa poslanci interpellirajo, če v Nemčiji še velja postava, jim odgovarja državni kancelar s frazami o vojaški časti in militaristič-

nem ugledu, vojni minister pa poje slavospev »mladim voditeljem«, katerim je treba odpustiti vsako predrznost in vsako nesramnost, kajti ravno s svojim napuhom, s svojo brezobraznostjo dokazuje tako fante, da tiči v njem bodoči nemški Napoleon.

Kjerkoli se pojavi kakšno zlo, je v njem tudi nekaj dobrega. Zabernska afera je za Nemčijo gotovo resna, skoraj usodna reč; po štiri-desetletnih poizkusih despotizma in laskanja, nasilstva in vabe se je zazdelo, da je mlada ustavnost izkrčila pot sprave med osvojenima deželama in Nemčijo. Civilna uprava, četudi ni bila prosta pruskega asesorskega duha, je vendar zadnje čase kolikor toliko vpoštevala mišljenje, šege in tradicije alžasko — lorenškega prebivalstva. Že so znamenja kazala, da sta se nekaj francoski deželi sprijaznila z dejstvom, da pripadajo zdaj Nemčiji. S svojo nasilno aroganco je spravil militarizem vse to delo sprave v nevarnost, in kdor pozna razmerje med Nemčijo in Francijo, razume, da je to ohenem nevarnost za svetovni mir.

Če bi se bili izvršili prvi zabernski dogodki v kasarni kakšnega malega mesta sredi Nemčije, bi ne bili nikdar tako silno razburili javnega mnenja kakor so ga, ker so se primerili v Alzaciji. To je dobra stran te zle zadeve. Kajti morala je pokazati veliko nevarnost, da je vse prebivalstvo in velikanska večina državnega zbora spoznala, kam gre militaristična nadutost in da je parlament tako solidarno vstal proti samopašnemu zaničevanju zakona.

Gospod Bethmann Hollweg je imel dva zelo nesrečna dneva. S svojimi interpelacijami so stranke državnega zbora — in ne le radikalne — izrazile pričakovanje, da bo na odgovornem mestu izrečena beseda, ki jo bo prebivalstvo lahko smatralo za zadoščenje, beseda, ki odkaže militarizmu z vsjo odločnostjo njegove meje in mu avtoritativno dopove, da je njegov poklic služiti zakonu, ne pa se postavljati na denj. Ali državni kancelar se je pokazal neizrečno majhnega, zakaj kljub besedam o resni uri ni razumel pravega pomena te ure. Namesto, da bi se bil pokazal kancelarja nemškega naroda, tolnača volje državnega zbora, neustrašenega varuha zakona, je nastopil kot lakaj svojega gospodarja, kot ponižen zago-

Dnevne beležke.

— Tudi socialno demokratični glasovi jim diše! Organiziran železničar nam piše: Gospod Kregar bi postal na vsak način rad zastopnik ljubljanske splošne kurije v deželnem zboru. Gnjiljivo vabilo sem dobil včeraj, naj oddam svoj glas kandidatu S. L. S. pri ožji volitvi v Ljubljani. Čeprav spadam tudi k tisti kategoriji ljudi, h kateri spadajo tudi »umazani knapi« iz Zagorja — kakor je klerikalec dr. Zajec tako odkritosrčno povedal — vendar so me gospodje od S. L. S. v tistem vabilu kar najljubnejše titulirali s spoštovanim gospodom. Ali taka vaba me ne mika! Tudi tiste lepe stvari ne, ki jih obljubuje gospod Kregar, če bo izvoljen, ker vem, da so le pesek v oči. Šel vsak razsoden človek danes na Kranjskem ve, da so vsi klerikalni poslanci — razen Šusteršiča seveda — taki možički na vrvi, kakršne kupujemo sedaj otrokom za Miklavža. Šusteršič pocuka, možički se pa razkoračijo, dokler jih drži Šusteršič za vrvice, potem pa zopet lepo zlezejo v hlapčevsko »štelungo«. Sploh se mi pa zdi velikanska predrznost, da ravno S. L. S. berači za železničarske glasove. Kaj mislijo klerikalci, da smo že pozabili na tisto glasovanje v državnem zboru, ko je šlo za 17milijonsko predlogo v prid železničarjem? Takrat so slovenski klerikalni državni poslanci stisnili rep med noge in zbežali iz zbornice, da so še bolj jasno demonstrirali svojo ljubezen do delavstva. Takrat, ko je bil čas, da pokažete dejansko ljubezen do delavstva, ste bili vladni hlapci, danes nas pa pitate s praznimi obljubami in nam slikate paradiz že na tem svetu, če glasujemo za Vas. Prepričan sem, da ne bo noben zaveden železničar volil Kregarja. Klerikalcem diše naši glasovi, »Slovenec« pa blati socialne demokrate ob vsaki priliki. Menda misli gospod Kregar, da je njegov govor, ki ga je imel na nedeliskem shodu v »Unionu« tako fulminanten, da se bodo volilci vjeli nanj, ker ga prilaga vabilu. Ampak kaj tako klavrnega še nisem bral! Res škoda papirja. Sladko vabilo in govor vse je zastoj gospod Kregar, ogromna večina železničarjev, ki jih poznate le v sili, je bila socialistična in bo socialistična! — F. T.

— Ljubljanski Nemci so izdali za današnjo ožjo volitev oklic, s katerim pozivljajo nemške volilce, da naj ne oddajo svojih glasov ne klerikalnemu ne liberalnemu kandidatu, ampak naj oddajajo prazne glasovnice.

— Z ozirom na tiskarski boj objavljajo včerajšnja »Laibacher Zeitung« tendenčno notico, o kateri pravi, da prihaja od organizacije delodajalcev, dočim je nedvomno produkt gospoda Bamberg, ki igra med ljubljanskimi tiskarstvi vlogo podpihovalca in ovira spravo s pomočniki. Konstatirati je treba predvsem, da pri sedanjem boju ne gre toliko za materialna, kolikor za načelna vprašanja. Kajti v plačilnih zadevah so razlike med zahtevami pomočnikov in ponudbami delodajalcev tako majhne, da je treba principalom le malo odnehati, pa je sporazum gotov. Podjetniki so bili pripravljeni zvi-

vornik prevzetnega militarizma. Ko je drugi dan poizkusil retirirati, je bilo že prepozno. Plesal je ples med jaci, tarnal, da ni hotel ponižati civilnih oblasti, tega kar je državni zbor zahteval, pa ni mogel več povedati; reči je bilo treba brez ovinkov, da je militarizem težko grešil, da je potepal zakon in da mu bo to za bodočnost jasno in odločno prepovedano. Ali če bi bil hotel reči to, bi bil moral snesti vse, kar je govoril prvi dan. Tako je bil njegov drugi govor še slabši od prvega, in če je hotel državni zbor ostati dosleden, je moral izreči sodbo, ki jo je potem res izrekel.

Nezaupnica za nemškega kancelarja pa je v tem slučaju reč, ki mora zanimati vse narode in vse države. Bethmann Hollweg ni Bismark, da bi se odmev njegovega padca slisal zaradi njegove osebnosti po vsem svetu. Če bi cesar Viljem izbral svoje svetovalec po zaslugah in vrednosti, ne bi bil dolgi, suhoparni Bethmann nikdar dobil krmila Nemčije v roke. Njegova kriza je pomembna le zaradi okoliščin. Vprašanje militarističnih privilegij ni izključno nemško. Povsod, kjer imajo stoječe vojske, nedemokratske armade, se pojavlja z večjo ali manjšo silo tendenca militaristične nadvlade in nastop nemškega državnega zbora je bil izraz demokracije vsega sveta.

Malenkosten je bil začetek afere; ako bi militarizem poznal svoje dolžnosti do države in do ljudstva, ki ga vzdržuje s krvavimi žrtvami, bi se bila takoj lahko zaježila. Ali že uporabo zakona smatra soldateska za kapitulacijo pred civilizirani, in to je tako nezasišano, da naj raje propade država, kakor da bi militarizem ugodil najopravičenejši zahtevi ljudstva. Tako je moral konflikt, ki bi se bil rešil, če bi bili neznanega lajtnanta Forstnerja premestili, ko je bil še čas, rasti in rasti, dokler ni nastala iz njega afera evropskega pomena. Nemškemu državnemu zboru pa gre priznanje, da se ni ustrašil rožljanja sablje, da ni padel na kolena, ko mu je bilo očitno, da govori Bethmann po nalogu svojega gospodarja Viljama, ampak da je nedovoljivo izrekel mnenje ljudstva. Glasovanju o kancelarjevi nezaupnici ni sledilo odobravanje le v nemškem parlamentu, ampak povsod, kjer veljajo demokratični nazori. In njegov možati sklep ne bo kmalu pozabljen.

Šati minimalne plače na teden za dve kroni, dočim zahtevajo pomočniki tri krono; akordna cena za tisoč črk stavka naj bi se po zahtevah delavcev zvišala za 5 vin., delodajalci so ponujali 2 vinarja. Že iz tega je razvidno, kako bosa je trditev gospoda Bamberg, da bi bili podjetniki ruinirani, če bi ugodili zahtevam svojih pomočnikov. Tarnažiči ton Laibacherine izjave je naravnost smešen, če se ve, da stoji za njo bogati gospod Bamberg, kateremu gotovo ni treba misliti na insolvenco. Ali hujšakem med tiskarji gre v sedanjem boju za nekaj drugega, kar javnosti, ki se ne bavi redno z delavskimi vprašanji, ni znano. V omenjeni izjavi se ponavlja stok, da delodajalci niso gospodarji v svojih prostorih, da si ne morejo po svojih potrebah izbirati delovnih moči. Vse, kar so tiskarji doslej dosegli, je plod njih organizacije, in če nečajo priti ob vse uspehe, morajo pazno skrbeti, da se jim organizacija ne razbije. Dokler so tako organizirani kakor doslej, ni mogoče z njimi pometati. To pa vedo tudi hujšaki med principali, pa bi radi treznejše delodajalce naščuvali, da naskočijo organizacijo. Ta oskrbuje sedaj posredovanje dela in tako imajo tiskarji garancijo, da jih ne morejo podjetniki zaradi organizatoričnega dela pometati na cesto. Zato bi hujšaki radi dobili posredovanje dela v svoje roke, in kaj s tem nameravajo, je jasno razvideti iz neke okrožnice, ki jo širijo med delodajalci in v kateri je rečeno:

»Le s posredovanjem dela, ki ga vodijo delodajalci sami, bo mogoče preprečiti gotovim škodljivim elementom vstop v obrate.«

»Gotovi škodljivi elementi« pa ni nihče drugi, kakor seveda zaupniki delavcev. Ako bi se principalom posrečilo spraviti te na cesto in s pomočjo črnih listin preprečiti njih sprejem po vsej Avstriji, bi nastopila tista blažena doba, o kateri sanja gospod Bamberg in njemu sorodni duhovi. Doslej niso imeli principali nobenega razloga, da bi se bili iz stvarnih razlogov pritoževali zaradi organizacijskega posredovanja. Že zaradi svojega ugleda je organizacija strogo objektivno postopala, in če je bilo kakšnemu pomočniku odpovedano zaradi resničnega pomanjkanja dela ali pa zaradi njegovega pregreška, ni delala organizacija nikdar težav. Ampak da bodo pomočniki branili edino, na kar se morejo naslanjati, to je ravno njih organizacija, je tako gotovo, da vse Bambergove solzave deklaracije o »gospodstvu v lastnih prostorih« ne omehčajo srca. Ako čuti celo gospod Bamberg, da je gospodarski položaj kritičen, je pač naravno, da čutijo to delavci še bolj. Čudna bi bila ta logika, da bi morali delavci opustiti svoje zahteve zato, ker je težko živeti. Odkar imajo tiskarji svojo organizacijo, so vedno upoštevali dejanske razmere in s svojimi zahtevami so bili vedno zmerni, ker niso hoteli oškodovati industrije; ali delodajalci so dobro vedeli, da so bili pomočniki v preteklosti skromni, ker so od bodočnosti pričakovali stopnjevano zboljšanje. Gospod Bamberg ve marsikaj povedati o tuji konkurenci in o drugih rečeh, ki absolutno ne

Zalost in veselje

veselje do dela in lenoba, skoraj vse dobro

drže. Modro pa molči o žrtvah, ki jih zahteva tiskarska obrt med delavci, o svinčenem strupu, o nezdravem delu pri strojih, o tuberkulozi, ki išče pluća tiskarjev. Če pa govori gospod Bamberg, da bi bil boj v tiskarski industriji usodepoln, mu pritrjujemo; in pomočniki niti ne zahtevajo boja. Med vrsticami gospoda Bamberga lahko bomo drugi delodajalci, da so sami svoji sovražniki, ako sledi njegovemu hujšak-jočemu klicu; kajti ravno za manjše tiskarne bi bil boj usodepoln in če delodajalci nazadnje podležejo, si bo gospod Bamberg vendar zadovoljno gladil brado, če bo videl, koliko bolj je oškodovana konkurenca. Pomočniki niso iskali boja; toda če jim bo usiljen, se bodo znali braniti, kajti njih organizacija je še nedotaknjena. In da je v njej moč, so dokazali pretekli boji.

— Vojno ministrstvo in tiskarski pomočniki. V mornariškem pododseku avstrijskih delegacij je državni poslanec sodrug Leutner ostro ožigal vojni ministrstvo in zborna po-veštnost, ki so sedaj ustanovila lastne tiskarne. V teh tiskarnah delajo pomočniki, ki ne upoštevajo tiskarskega tarifa, ali pa nastavljajo vojaške oblasti v teh tiskarnah vojake! Bolj umazane konkurence si ni moglo izmisliti vojni ministrstvo. V času splošne gospodarske krize odjeda kruh brezposelnim tiskarskim pomočnikom.

— Izpor tiskarjev na Tirolskem. Konflikt v tiskarski obrti je doslej najbolj napredoval na Tirolskem in Predarlskem. Kakor smo že poročali, so tiskarski podjetniki v teh dveh deželah že pretečeno soboto odpustili eno petino delavcev. Ker pa ostali delavci tudi niso kazali prevelike vneme do dela, so izprli sedaj podjetniki vse pomočnike na Tirolskem in Predarlskem. Podjetniki si pomagajo z učenci in vzdržujejo za silo obrat. Časopise napolnjujejo s starimi inserati, nekaj stolpcev je teksta, ki ga postavijo podjetniški podrepaniki med stavci z največjim trudom — in listi izhajajo dalje. Inmoški listi so te dni taki, da zbujajo splošno veselje. Ampak vsi so prinesli enak milo tožec članek o tarifnem gibanju med tiskarji in o »nezmernih zahtevah pomočnikov«. Se bolj klavirni so pa listi z dežele, po katerih je več napačnih besed kakor pravičnih. Ti listi že naznajo, da ne bodo izhajali redno.

— Belokranjska železnica. Iz Novega mesta poročajo, da je novomeški predor dodelan in da bodo začeli s predelavo za postavitev železniškega mostu čez Krko.

— Mesečni shod ljubljanskih čevljarjev se je vršil 29. novembra zvečer ob 8. pri »Lenu«, pa ni bil tako povoljno obiskan, kot smo želeli. Iz blagajniškega poročila, ki ga je po dal sodrug Hafner, posnemamo, da se organizacija ljubljanskih čevljarjev kljub raznim nasprotnikom, ki se žal nahajajo tudi v naših delavskih vrstah, lepo razvija. Novi člani pristopajo vsak mesec, kar je dobro znamenje, treba bo agitacijo za pridobivanje novih članov, le še bolj poglobiti. K drugi točki je poročal sodr. Sajovic, ki je ostro, ampak upravičeno kritiziral postopanje nekaterih pomočnikov na pram organizaciji. Obsojal je zlasti tisto za-hrbtno blatenje funkcionarjev, ki ima prozoren namen škodovati napredku in postavljati orga-nizacijo pri nezavednih ljudeh v slabo luč. Pe-čal se je nadalje z načrti, kako organizacijo razširiti v sleherno delavstvo, ker je že skrajni čas, da se začne čevljarji baviti z mislijo, kako obnoviti zopet tarif. K tej točki sta govorila še sodruga Kisovec in Zore. Oba sta se bavila z obnovitvijo tarifne pogodbe ter pozivala na-vožde na skupno in vztrajno delo za zboljšanje položaja čevljarjskih pomočnikov v Ljubljani. Nato je sodrug Sajovic zaključil lepo uspešno zborovanje ob 11. zvečer.

— Občni zbor »Konsumnega društva za Ljubljano in okolico« se je vršil 7. dec. v Ljubljani v salonu restavracije južnega kolodvora (na postaji). Začetek ob 9. dopoldne — točno!

— Ustanovni občni zbor »Splošnega hrani-tilnega in posojilnega društva« v Ljubljani se vršil 7. decembra v Ljubljani v salonu restavracije južnega kolodvora (na postaji). Začetek

in vse slabo, ki se nam pripeti, prihaja od pre-življenja in zato moramo imeti svoja prebavila vedno v redu. Pri slabem teku, kolcanju, bru-hanju, gorečici, tiščanju in krčih v želodcu, za-pekli in napihovanju jemljimo Fellerjeve odva-

točno ob 2. popoldne. — Kdor bi ne dobil va-bila, naj se zgasi ob tej uri v salonu restavracije, kjer dobi vabilo. Vabljeni so vsi, ki se za-nimajo za denarno organizacijo delavstva.

— Slovensko gledališče. V ponedeljek (na praznik) 8. t. m. popoldne se igra v deželnem gledališču zadnjikrat v tej sezoni nad vse pri-ljubljeno narodna igra s petimi »Brat Martin«. V glavnih vlogah so zaposleni gg. Skrbineš, Povhe, Borštnik, Danilo, Grom, Drenovec in dame Wintrova, Gjorgjevičeva, Bukšekova in Juvanova. Pri predstavi svira ljubljanski dru-štveni orkester. — Režiser g. Povhe. Začetek ob 3. — Konec ob 6. — Zvečer se upri-zori izvrstna burka »Ugrabljene Sabinke«. Spisala Fr. in P. Schönthan. Omenjena burka se je na dunajskem Volksteatru uprizorila nad 100krat s sijajnim uspehom. Glavne vloge so v rokah gospodov Povheta, Skrbineška, Groma, Sesta, Danila in dam Bukšekove, Wintrove Gjorgjevičeve in Juvanove. Burko je na novo uprizoril in skrbno našel režiser g. Povhe. — Začetek ob 8. — Konec ob 10. uri.

— Mestna zastavljavnica v Ljubljani na-znana, da se vrši tamesečna dražba v mesecu oktobru 1912 zastavljenih dragocenosti (zlat-nine, srebrnine in draguljev) in v mesecu de-cembru 1912 zastavljenih efektov (blaga, pe-rija, strojev in koles itd.) v četrtek dne 11. t. m. od 8. do 12. dopoldne v uradnih prostorih, Prečna ulica 2.

— Zdravstveno stanje mestne občine Ljub-ljanske od 23. do 29. novembra t. l. Novorojen-ec je bilo 15, mrtvorojenec 1, umrlo pa jih je 14, in sicer 9 domačinov in 5 tujcev. Štiri ose-be so umrle za jetiko. Za egiptovsko očesno boleznijo je zbolela ena oseba.

— V mestni klavirni so zaklali od 16. do 23. novembra 72 volov, 2 bikla, 9 krav, 309 prašičev, 139 telet, 29 kostrunov in 2 kozliča. Vpeljali so pa 322 kg mesa, 4 zaklane prašiče in 15 zaklanih telet.

— Nezgod. Pontellov delavec Celestin Borghese iz Vidma v Italiji je imel opraviti pri vzdigalu, kjer je odpovedala zavora in je vsled tega padla Borgheseja na nogo ter mu jo moč-no poškodovala. — Kurjač Ivan Bajc je hotel pred pečjo z železno ploščo pokriti nek rov, pri tem pa mu je plošča zdrsnila in z ostrim robom padla na palec desne noge ter mu ga predrla.

— Obrtni nadzornik — kje si?! V Šiški imamo tovarno, poznano daleč na okrog. Ime-nuje se: Keršič Peter, tovarna voz. Lastnina je dedičev P. Keršiča, v najemu jo pa imata brata Orozsy. Opozarjamo nanjo obrtnega nad-zornika. Nujno potrebno je, da si jo ogleda. Ne-zadostna je v vsakem oziru. N. pr. stranišče je pod vso kritiko. Te dni se je strop podrl v stranišču; ljudje (kakih 40 delavcev) sploh ne morejo kje opravljati svoje potrebe! — Pa tudi spalni prostori nad straniščem naj se pregledajo. In sploh vse delavnice ter drugo. Kje je umivalnica, soba za preoblačenje itd.? Torej, obrtni nadzornik, na delo!!

— Šiška. Kdor se ni napisal na volilno gla-sovnico imena kandidatov, naj se zgasi v konsumnem društvu ali pa v pisarni v I. nadst. konsumske hiše. Treba je napisati oba kandi-data. Kdor nima glasovnice, naj se oglasi isto-tam.

— Ustanovni občni zbor moščanske po-družnice »Svobode« bo v soboto 21. decembra v gostilni pri »Dimu« v Mostah. Vse moščan-ske sodruge in sodružice pozivljamo, da pri-stopijo »Svobodi«, ki bo prirejala poučna pre-davanja, skrbela za socialistično izobrazbo svo-jih članov in tudi za prijetno zabavo. Kdor pravi, da je socialist, mora biti član »Svobode« in mora agitirati zanj.

— Moste - Novi Vodmat. Poskrbimo, da se ne izgubi noben glas pri torkovi volitvi. Za-pisati je treba oba kandidata jasno in razločno. Nič se ne pustite begati od nasprotnikov, češ: Saj je vse eno, koga voliš! Pozor!

— Mož — poštenjak! Kdo ni poznal »Jo-žeta«, ki je svoj čas hodil po kranjski deželi s svetim pismom v roki ter pridigoval resnico in pravico. Na soc. dem. shodih se je često oglasi-l s jedrnatimi govori. Bil je mlinar, delal je

alne rabarbara - kroglice z znakom »Elza-kroglice«, ker napravljajo tek, odstranjujejo krče, pospešujejo prebavo in urejajo odvajanje. Tudi pri tošči dobro služijo in so popo-lnomu neškodljive, rahlo, pa gotovo učinkujejo.

v vseh mlinskih kranjske dežele; — vedno je bil brez belica, ker je vse razdal še bolj potreb-nim, kot je bil on sam. Pozneje se je začel ukvarjati z bicikli. Sprva se je vozil na velikih kolesih, pozneje se je moderniziral in celo za-čel kupčijo z bicikli. Bil je marljiv in varčen, zase ni skoro nič rabil. Ostal je fant. Ko je letos (nedavno) umrl, je zapustil vse svoje premo-ženje revežem viške občine. Mož je bil res po-štenjak. Reveži viške občine pa se bodo vedno s hvaležnostjo spominjali — Jožeta Pleškota.

— Jesenice - Sava - Koroška Bela. Glas-ove oddajmo v torek, 9. t. m. pri volitvi v kmečki kuriji na sodr. Antona Kristana, rav-natelja v Sp. Šiški. — Ne pustimo se presle-pariti od nikogar. Prejšnje enkrat čiste naše glasove, da bomo vedeli, kaj in kako. Rezultati sedanjih volitev nam morejo biti podlaga za daljše delo, ki je nujno potrebno v našem okraju.

— Borovnica. Sodrugom se naznanja, da napišejo natančno kandidate na glasovnico za volitev v kmečki kuriji, in sicer:

Anton Kristan, ravnatelj v Spodnji Šiški. Ivan Mlinar, korektor v Ljubljani.

Naj ne gre noben glas v izgubo.

— Hude ženske. V nedeljo popoldne sta se spri v Št. Vidu nad Ljubljano dve ženski. Na-zadnje sta si skočili v lase in je ena udarila svojo nasprotnico tako močno v obraz, da jej je zbila dva sprednja zoba.

— Zlobnež. Iz Črnomlja poročajo: V pone-deljek okoli 10. zvečer je začelo goreti na podu posestnika in občinskega predstojnika Mika Cvikičeviča v Tribučah. Ogenj se je tako hitro razširil, da je uničil še druga njegova go-spodarska poslopja z vsemi poljskimi prideiki in krmo. Tudi posestnici Katarini Jakšetovi je uničil ogenj hišo, skedenj in hlev z vsem poli-štvom in gospodarskim orodjem vred. Škoda znaša blizu 7000 K. Ogenj je zanel hudoben človek in orožništvo mu je že na sledu.

— Puška se mu je sprožila. 28letni posest-nikov sin Emil Puc na Colu je tako neprevidno ravnal z nabasano puško, da se je puška spro-žila in mu je šla kroglica skozi oko v glavo. Po-škodba je zelo nevarna.

— Lahkoživka. 24letna Štefanija Čepekova iz Košane je pred nekaj leti prišla v Trst ter se tam udala pohotnosti. Bila je v raznih bez-nicah in je tam tudi policiji dala precej posla. Naposled je prišla v Ljubljano, kjer jo je po-licija aretirala in izročila okrajnemu sodišču zaradi delomržja. Dekle je pa pred kazenskim sodnikom trdila, da ne bode nikoli delala, kar ji je pripomoglo, da je dobila mesec zapora, po prestani kazni so jo pa preselili v prisilno de-lavnico v Lankovico na Štajerskem.

— Kinematograf »Ideal«. Kdor se hoče od srca nasmejati, naj gre k novemu sporedu v Kino Ideal. Sijajna francoska veselogra-»Vojvodinja Crevetska« ima vse snovi v sebi, da vzbudi nepopisen smeh. Ostale točke so naj-boljše kakovosti. V torek Asta Nielsen dra-ma »Deklica brez domovine« iz balkanske voj-ne in tudi velekomičen film »Vihravi soprog«, 2 dela z Moricem.

Žepni koledar

za delavce in prometne uslužbence

je izšel.

Stajersko.

— Samomor milijonarja in njegove ljubice. Iz Gradca poročajo: V petek sta se tukaj za-strupila hrvaški baron in večkratni milijonar Pfeifer iz Mitrovice in njegova prijateljica Bo-žajeva. Baje je milijonar izvršil samomor za-radi neozdravljive bolezni. Pfeifer je bil ločen od svoje žene, ki je stanovala na Dunaju.

— Trije delavci smrtno ponesrečili. Iz Ma-ribora poročajo: 3. decembra popoldne se je zgodila pri gradbi električne naprave v Fali

6. škatlic za 4 krone pošilja franko lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elza trg št. 252, Hr-vatsko, in se lahko obenem naroči tudi Feller-jev bolečine lajšajoči »Elza - fluid« 12 steklenic za 5 kron franko.

strašna nezgoda. Kljub prepovedi je zapeljal vlak z materialom na lesen oder, ki se je pod težo vlaka podrl. Trije vagoni so padli v glo-bočino in potegnili s seboj 4 delavce. Delavec Janez Sever je oblezel mrtev, ostale tri so pre-peľjali s koroško železnico v Maribor. Ko je prišel vlak na mariborski kolodvor, je pa bil delavec Janez Dominiko že mrtev. Ostala dva so prepeljali z rešilnim vozom v bolnišnico, kjer je pa kmalu nato umrl še tretji delavec Anton Gericlić.

Sodruzi volilci v kmečki kuriji!

Deželno zastopstvo jugoslovanske socialno dem. stranke Vas vabi, da oddaste svoje glasove pri deželnozborni volitvi iz kmečkih občin dne 9. decembra

v ljubljanski okolici

za sodruga: Anton Kristan, ravnatelj v Spod-nji Šiški, in Ivan Mlinar, korektor v Ljubljani;

v okraju Radovljica-Kranjska gora

za sodruga Antona Kristana, ravnatelja v Spod-nji Šiški;

v okraju Idrija-Vipava

za sodruga Ivana Štravsca, župana v Idriji.

V vseh ostalih okrajih Vas poziva, da se glasujete za klerikalne kandidate.

Koroško.

— Nesreča v rudniku. Iz Pliberka poročajo, da je udarila velika skala, ki se je sprožila v rovu, delavca Kozamurnika in ga smrtno ne-varno ranila.

— Otok je padel na razbeljeno ognjišče. V soboto je oblačila posestnica Marija Sekir-ikova pri Sv. Katarini pri Rogatcu otroke za šolo. 16mesečno hčerko je pa pustila med tem časom na robu peči. Poleg peči je pa ognjišče, v katerem je gorelo. Otok je prišel na rob pe-či, padel na razbeljeno ploščo ognjišča in se tako močno opek, da je prihodnji dan umrl.

— Zaplenjene bombe. Iz Celovca poro-čajo: Policija je zvedela od otrok, da ima de-lavec Knochove tovarne za usnje Schellander v Št. Rupertu na svojem stanovanju shranjene bombe. Občinski stražnik Hoja in orožniški stražmojster Schneider sta šla v stanovanje Schellandrovo in zaplenila tri popolnoma izde-lane in napol napolnjene bombe z vžigalnikom. Schellander, ki so ga izročili deželnemu sodišču, je izpovedal, da je dobil bombe od svojega brata.

Pošljite naročnino, če je še niste!

Goriško.

— Velike tatvine. Na kolodvoru v Gorici je bilo ukradenih iz žepa branjevcu Francu Bel-tini iz Vidma 985 K, lesnemu trgovcu Petru Kavčiču iz Tolmina 6700 K, kmetu Jožetu Fur-lanu iz Prvačine pa 226 K. Vse to ob priliki sejma sv. Andreja. Tatov še niso zasledili.

Trst.

— Desetletnica prvega skladišča tržaških delavskih zadrug. V sredo 3. t. m. je poteklo 10 let izza ustanovitve prvega skladišča tržaških delavskih zadrug pri Sv. Jakobu. Ustanovitelji delavskih zadrug smejo danes, po desetih letih, pač s ponosom zreti na plodove svojega dela. Saj so se morali boriti spočetka s težavami, katerih nimamo danes niti pojma. In vendar so zmagali v težavnem boju in pogumom pljunili jem tržaškega zadrugištva se moramo zahvali-ti, da so dosegle tržaške delavske zadruge po desetih letih eno izmed prvih častnih mest v zadrugištvu. Ob ustanovitvi teh zadrug je bilo vsega skupaj 127 članov. Ko je šlo za otv-

čajno in babje, toda i Mikyška in Jenšovský bi morala nastopiti in oznaniti, da prihajajo na njima cele vrste Scevol — čemu se tedaj ne ponudita, da bi imela usodo kakor jaz — Saj sedaj vsi molče in so gotovo veseli v domu, da niso na našem mestu. Čisto nič mi ni mar, naj me pričakuje karkoli, a ko bi človek znal, vedel, da to kaj izda, ko bi vsaj navdušeno ču-til, da bo to vse obrodilo sad. In potem si je zopet očit, češ, da vendar-le ni govoril po-polnoma naravnost pri svojem zaslišavanju in da pravzaprav odtod izvirajo vse te mučne mi-sli. »To je bilo mizerno od mene, to me bo peklo do smrti. Z nobenim Scevolu mi ni bilo treba groziti, a dokazati bi bil moral na sebi samem, da znam biti kakor Scevola — — — tu bi bilo prav podati vzgled, braniti svojo misel, go-voriti dobesedno kakor v Hodkovičkah — — — potem bi bil častno odšel iz tega procesa, po-tem bi bil tudi nečemu koristil.«

Ivan kar ni mogel dočakati jutra. Tesno mu je bilo, zopne so mu bile misli, ki so ga mučile. Najbolj ga je peklo, da je pravzaprav naenkrt izgubil pogum. Spominjal se je, da se je že enkrat pojavila pri njem podobna mala miselnost, takrat, ko se je šlo za izstop iz cel-kve. Odkod in zakaj? »Ali sem tedaj splo-morda malodušnej? Hus je svoje življenje do-za resnico in jaz sem pravzaprav — — — sem že zatajil svojo resnico. Ali ima mar Ka-čerovsky prav, ali si tedaj nisem jaz svest svoje resnice. Da, zatajil sem jo. Čeprav ne nar-nost, vendar sem jo zatajil.«

(Dalje.)

Za resnico.

Roman.

Spisal Jožef Laichter.

(Dalje.)

XIV. HL.

Mnogo jih je tudi pričakovalo Ivanovega zaslišanja.

»Hrubi, le pazite, da se dobro izrežete,« je svetoval Mikyška. »Povedati se dá veliko, toda človek mora pri tem biti diplomat.«

»Tako zavijte, kakor bi storil Janko,« se je utaknil vmes Beneš. »Če bi bil on na vašem mestu, bi gotovo vse spravil v jok. Uverjen sem da bi jim razlagal, kako je človek slabotno, pre-grešno bitje, da bi jih prepričal, da so vsi tam notri inenitni ljudje: i-senat, i-mi, i-advokati, skratka, da ni vzroka, zaradi katerega bi se preganjali, obdolževali drug drugega in se ne ljubili.«

»Molči, tovariš,« je bruhnil Mikyška. »Norec bi bil Hrubi, če bi lezel v past.«

V takih razmerah se je Ivanovo navduše-nje izdatno ohladilo. Naraščala pa je notranja nezadovoljnost. Dolgotrajno zaslišavanje ga je tudi izčrpavalo in mu jemalo moč. Edino, kar ga je nekoliko okrepčevalo, je bila misel na Soumarja, o katerem je bil prepričan, da bo govoril nezakrito. Soumarja se je tudi spomi-njal v nekaterih trenutkih slabosti, ki so ga se-da napadali vedno bolj pogosto.

»Toda, kaj bi Soumar sam, če ne vsi

drugi? — — — ko se vsak briga le zato, da bi ne bil obsojen?«

Zlasti ga je jezilo mišljenje občinstva, ki je očitno izražalo hrepenenje, da ne bi nihče ob-til v rokah pravice, in s tem po njegovih mi-slih le podpiralo pojavljajočo se slabost. Čutil je, da je vse ozračje sodne dvorane napolnjeno s to nevidno tendenco, z željo, da bi se vsak znal osvoboditi in srečno izviti.

XLIX.

V svečanu je bil on zaslišan. Začel je go-voriti moško, odkrito, a zopet se mu je zgodilo kakor popreje že pred preiskovalnim sodnikom. Naenkrt so ga jele begati oči sodnikov in po-gledi advokatov, v katerih se je videla osup-lost in opomin. Ponos in pogum sta se v njem upirala, ali ob sklep je že zadela neka spodnja struja. In polagoma je začel tajiti, ni se prizna-val ponosno gotovih nazorov in namenov, tem-več branil se je. In z obrambo je završil ter na-konecna vprašanju predsednika sodnega dvora, katera so ga zadrževala v mrežo, odgovarjal kratko in zanikajoč.

Ko je po zaslišanju odhajal, je bil pol ne-zadovoljen, kajti dobro je čutil, da iz sodne dvo-rane ni vrgel nobene besede v svet, katera bi se bila razletela po vseh kotih.

Nekoliko pa ga je pomirilo, ko so prijatelji splošno njegov govor hvalili, in ko je Miky-ška dejal z navdušenjem:

»Dobro ste se izrezali iz vsega, Hrubi, in dosti ste jim tudi povedali.«

»Samo,« je omenil Jenšovský, mečkaje

škripec na nosu, »da ste pozabili Scevole. Jaz bi ga jim ne bil daroval.«

Ivan je zagorel v obličju in se razburjeno zasmeljal. »Vi, vi?« je vzkliknil. »Vi ste bili prvi, ki je bežal z Jofina.«

Pozneje je i Kačerovsky očitil Ivanu ne-koliko škodoželjno, češ, da je pred sodiščem zatisnil oko nad svojim prepričanjem, kakršno je oznanjal v Hodkovičkah.

Ta opazka ga je ostro zadela.

L.

Sploh je bil to čuden položaj, v katerem je živel sedaj. Tla, na katerih je stal, so se za-čela sumljivo pod njim majati, tiste krepkosti in gotovosti prepričanja ni imel več, kakor po-leti. Oživil se je pri začetku procesa in med pripravami za zaslišanje. Toda po tem poletu je že le nekako portro in nevoljno pričakoval konca procesa, padca Damoklejevega meča, visečega nad njegovo glavo nekoliko mesecev.

Toda še več nego štirinajst dni je preteklo, preden je po končanem zaslišanju bila odločena njegova usoda.

Noč pred razglasom obsodbe ni spal mirno. Zbudil se je po polnoči in čul do treh, drugič se je zbudil po petih in ni več zaspal. Premi-šljaj je budočo svojo usodo. Prepričan je bil, da obsodbi ne uide, toda »kaj, ko bi vendar — ?« Vedel je, da je popolnoma nemogoč tak »ven-dar«, in mučil se je in dražil z mislijo, da v njem sploh vstajajo podobna vprašanja. Očitil si je, da je to nečastno in babje. V glavi so se mu pa razvijale i druge misli. »Dobro — — ne-

B. Gotz

Ljubljana, Mestni trg št. 19. -- Stari trg št. 8

Krasne novosti jesenskih in zimskih oblek, površnikov domačega izdelka.
Za naročila po meri največja izbira tu- in inozemskega blaga.

Brez konkurence!

Solidna postrežba.

Najnižje cene.

Peter Kozina & Ko.
Tovarna čevljev v Tržiču
(Gorenjsko)

Otvoril sem lastno prodajalno

LJUBLJANA

na drobno **Breg 20** na debelo

(najmodernejšje podjetje monarhije)

v Cojzovi hiši.

V največji
konfekcijski trgovini
Gričar & Mejač
Ljubljana, Prešernova ulica 9.
Solidna postrežba.
Znižane cene.

Najstareša kranjska odlikovana žganjarna
Lorenc Zdešar-ja nasl. J. Tribuč
na Glincah

naznanja sl. občinstvu, da je otvoril 1. septembra t. l.
prodajalno v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 6.

== **Brinjevec** ==

garant. pristen, samo ene kvalitete, v zaprtih
steklenicah po sledečih cenah: 1/4 litra K 1.—,
1/2 litra K 1.90, 1 liter K 3.60.

Edna posebnost
likerja je
Zdravnik želodca

== **„Zdravnik“** ==
== **želodca** ==

je edina posebnost želodčnega likerja
iz zdravilnih rastlin, kateri izborna
vpliva proti slabosti v želodcu ter ga
radi tega v nobeni družini ne bi smelo
manjkati.

Dobi se tudi v vsih prodajalnah konsum-
nega društva za Ljubljano in okolico.

Priporoča se domača najnovejša

konfekcijska trgovina

Maček & Komp.

Franca Jožefa cesta št. 3

za nakup jesenskih in zim-
skih novosti.

Sprejemajo se naročila po meri ter se
izvrše točno in solidno.

Založniki c. kr. privileg. južne železnice.

Solidna postrežba.

Najnižje cene.

Moderne srajce, bele in barvaste

tenniske, lovske, hribolazke, mrežaste, in vse druge vrste z ovrtnikom in brez
ovratnika spalne srajce, trdi in mehki ovrtniki, zapestnice, na-
prniki, dolge in kratke spodnje hlače, majice, no-
gavice itd., vse v največji izbiri in
najboljši kakovosti

po zelo skromnih in stalnih cenah
v modni in športni trgovini

P. MAGDIČ, Ljubljana

nasproti glavne pošte.

Ivan Jax in sin Ljubljana

Dunajska cesta št. 17

priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev

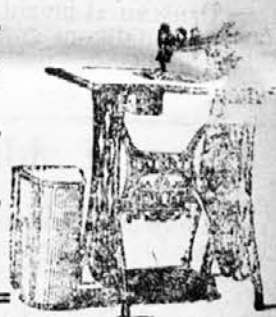

in stroje za pletenje
(Strickmaschinen)
za rodbino in obrt.

Pisalni stroji Adler.

Vozna kolesa.

Ceniki se dobe zastonj in franko.

Zaloga pohi-
štva in tapet-
niškega blaga

J. Pogačnik
mizarstvo.

Ljubljana, Ma-
rije Terizija
c. 11 (Kolizej).

Zaloga spalnih ter je- Zaloga otomanov, di-
dilnih sob v različnih: vanov, žimnic :
: najnovejših slogih. : in otroških vozičkov.

Spalnica v ameriškem orehu
350 kron.

Obstoječa: 2 dvovratni omari, 2 postelji, 2 nočni omarici, en
umivalnik z marmornasto ploščo in ogledalom.

BALKAN

Trgovska, spedijska in komisijska del. družba.

Podružnica: Ljubljana, Dunajska cesta št. 33.

Centrala: TRST.

Telefon št. 100

mednarodna spedijska, spedijske in zavarovalne vsake vrste, prevažanje blaga, skladišča, kleti. Prosta skladišča za redni užitni podvrženo blago. Najmodernejšje
opremljeno podjetje za solitve in prevažanje pohištva v mestu in na vse strani s patentiranimi pohištvenimi vozmi. Shranjevanje pohištva in
blaga v suhih posebnih skladiščih. Omotacije itd. — Spedijski urad, generalni zastop in prodaja vozniških listov: „Dalmatic“ delniške družbe v Trstu bra-
vozne proge Trst-Benetke inobratno ter Trst-Ancona parobrodne družbe D. Tripovich & Co, Trst Avstrijskega Lloyd Cunaard-Line za I. in II. razred.
Naročila sprejema tudi blagovni oddelek „Jadranske banke“.

Zmerno cene. — Točna postrežba.

Potniki
v severno in južno AMERIKO
se vozijo sedaj le po domači avstrijski progi

AVSTRO-AMERIKANA

Trst-Newyork, Buenos Aires-Rio de Janeiro

najnovejšimi brzoparniki z dvema vrtnicama, električno razsvetljavo,
brezvilnim brzojavom, na katerih je za vsakega potnika preskrbljeno.
dobi dovolj domače hrane z vinom, svež kruh, postelje, konji, itd.

Odhod parnikov:

v sev. Ameriko vsako soboto, v južno Ameriko vsakih 14 dni.

Trst-New-York, vsako soboto.

Trst-Južna Amerika, vsakih 14 dni.

Trst-Kanada, vsak mesec.

Vsakovrstna pojasnila daje drage volje brezplačno pri glavni
agenturi za Kranjsko, Štajersko in Koroško:

SIMON KMETETZ, Ljubljana,

Kolodvorska ulica št. 26.